

Edvardo Lago

KRADLJIVAC
MAPA

Prevod sa španskog
Sandra Nešović

Beograd
2010
DERETA

Edvardo Lago

KRADLJIVAC MAPA

PRVI DEO

Kradljivac mapa
(veb-priča)

PROLOG
DIGITALNE VERZIJE

(Italija)

Rukopis pronađen na Internetu

Mogući čitaocē, budući da je moj tekst već dospeo do ekrana tvog kompjutera, molim te za nekoliko trenutaka tvog vremena. Neću te dugo zadržavati. Samo onoliko koliko je potrebno da pročitaš nekoliko redova iz ovog prologa. Ni sam ne znam šta tražim objavljujući svoje spise na ovaj način. Kad malo bolje razmislim, stanje stvari se ne menja previše u odnosu na tradicionalne metode. Kao autor, prepušten sam tebi na milost i nemilost. Dovoljno je da samo pritisneš dugme za kraj i sa mnom bi bilo svršeno, ali isto bi se dogodilo i kad bi naišao na moju knjigu na polici neke knjižare a da pri tom ne poželiš ni da je prelistaš. U suštini, ovo nije ništa drugo nego igra, iznad svega veoma stara. Porinuvši jedan anonimni tekst u beskraj virtuelnog prostora, osećam se upravo isto onako kao i čovek koji u more baca poruku zatvorenu u boci. Izlažem se riziku da se moje reči izgube, ili da njihovi mogući čitaoci, nakon što ih otkriju, odluče da ih ignorišu. Ništa me od toga suviše ne zabrinjava. Na kraju krajeva, i to je neka vrsta dogovora, kao što je oduvek i bilo. Pravila igre su jasna još od samog osvita sveta. Nikako drugačije nije moguće razumeti čin čitanja.

Ako si stigao dovede, izjednačeni smo po pitanju uslova. Ja ne znam kako se ti zoveš, koliko ti je godina, da li si ženskog ili muškog pola, niti u kom se delu sveta nalaziš dok čitaš ono što ja u ovom trenutku pišem. Digitalni format mi omogućava da

se sakrijem jednako uspješno kao i ti. Čak nemam ni tu mogućnost da saznam vremensku razliku koja nas razdvaja. Možda je nepremostiva. Slično kao što se zbiva sa sjajem zvezda, koji nastavlja neograničeno da putuje nakon što se ugasio njegov početni izvor, može se desiti da, kad ti ovo budeš čitao, ja više neću ni postojati. Čak i ukoliko do toga dođe, nije važno. Sudbina svakog književnog dela, ako ga ne zatru zaborav, divljaštvo ili splet okolnosti, jeste da nadživi pisca koji ga je stvorio. Ja sve ovo pišem 11. aprila 2012. godine, u jadranskom gradu Trstu. Ovaj podatak beležim s ciljem da čitaoce iz budućnosti, ako ih uopšte bude, poštedim napora pri pokušaju da pronađu autora *Priča do tamo i nazad* koje im se ovde nude, pod pretpostavkom da bi čitanje već pomenutih moglo na njih da ostavi neki utisak. Što se ostalog tiče, radije bih sačuvao svoj identitet, iako ljudi koji obznanjuju svoja pisanija ovako kako ja to činim, neizbežno za sobom ostavljaju trag koji otkriva značajan deo njihove duše.

Ali, dosta je bilo uvoda. Na kraju, ako poželiš, pružiće ti se mogućnost da preuzmeš sadržaj mojih *Priča do tamo*. Ako budu po tvom ukusu, čim ih pročitaš, moći ćeš da zatražiš da ti se pošalje i drugi deo, *Priče do nazad*. Da li ćeš ti to učiniti ili nećeš, ja nikada neću doznati. Isto kao što sam ja za tebe samo jedan bezimni pisac, ni ti za mene nisi ništa više od tačke u virtualnom prostoru. Što ne znači da u svemu tome nema mesta i za misteriju. Jednako kao što može biti slučaj s onima koji u trenutku čitanja ili pisanja više vole hartiju, ništa nas ne sprečava da se naši putevi jednoga dana ukrste. Sad je stvarno dosta. Preostalo mi je samo da poželim da ti ove priče, kao plod moje mašte, nečim doprinesu, bilo zbog toga što će ti ukazati na neko polje života na koje ranije nisi obratio pažnju, bilo tako što će te navesti da razmišljaš na neki način kome ne bi bio sklon da nisi na njih naleteo. Ili, jednostavno – i time bih se zadovoljio – zato što će ti, za to malo vremena koje će ti čitanje mojih priča ukrasti, one praviti društvo i doneti makar zrnce utehe.

KRADLJIVAC MAPA I

(Ali Larkem, Francuska)

Kad sam bila mala, očaravale su me mape. Provodila sam čitave bogovetne sate posmatrajući Južnu Ameriku, Afriku ili Australiju, sanjareći o istraživačkoj slavi. U to vreme, na svetskom atlasu je još uvek postojalo mnogo praznog prostora, a kad bi se moja pažnja usmerila na neko od tih mesta koja su mi delovala posebno zanimljivo (mada ne beše onih koja mene nisu privlačila), ja bih uprla prstom u tu tačku, govoreći: „Kad porastem, otići ću ovde.“

DŽOZEF KONRAD, *SRCE TAME*

Pariz, 12. septembar 2015. godine

Upravo mi je jedan naslov iz novina *Le Mond* u pamćenje vratio ovo Konradovo delo. Tu knjigu mi je majka poklonila kada sam imala sedamnaest ili možda osamnaest godina, a nakon čitanja sam ostala prosto zadivljena. Kako je vreme prolazilo, iznova sam je pročitala nekoliko puta. Skoro na samom početku romana, Marlou, kapetan broda *Neli*, priziva osećanja koja je tokom njegovog detinjstva u njemu budilo posmatranje modela zemaljske kugle. Kada sam se po prvi put susrela s tom scenom, osetila sam potpuno poistovećenje s glavnim junakom. I u meni se još od malih nogu razbuktavala mašta kad god bih se zatekla pred atlasom sveta. Vest u *Le Mondu* nije zauzimala mnogo mesta, svega pola stupca na stranici o manje bitnim događajima.

Od svih stvari koje me okružuju, ja prisvajam ono što me interesuje, a sve ostalo zanemarim. Iz naslova u *Le Mondu* zadržala sam izraz *Kradljivac mapa*. Odmah sam pomislila na

Konrada i pošla sam da među Nikolinim knjigama potražim *Srce tame*. Zapamtila sam kako sam je prelistavala prilikom neke od prethodnih poseta, i zaista, stajala je tamo na polici, u izdanju na francuskom jeziku.

Kako je neobična unutrašnja svetlost jezika! I prevedena, rečenica uspeva da očuva netaknutom svu svoju moć prizivanja uspomena. Ručno sam je prepisala u svoj dnevnik, dajući sebi slobodu da glavni lik bude ženskog roda. Želela sam da ja budem ta devojčica koja zaneseno posmatra kartu sveta. Dok sam beležila Konradove reči, osetila sam kao da me je nešto prenelo u doba kada mi je majka poklanjala ovakve romane, koji su me navodili da maštam o neverovatnim putovanjima. Dvanaest godina kasnije, na pragu da napunim tridesetu, ponovo u Parizu nakon dužeg boravka u Tokiju, moja strast prema mapama spremala se da poprimi sasvim drugačiji oblik.

To se dogodilo potpuno slučajno, nekoliko večeri nakon mog dolaska u Pariz. Nikol je otišla u kabare *Brisel*, gde je radila na predstavi *Pjero Luner*, ostavivši me samu kod kuće. Videvši svoju prijateljicu kako provodi sate i sate pred kompjuterom, došla sam na ideju da se i sama u tome oprobam, te sam tako pronašla jednu veb-stranicu posvećenu svetu mapa. Čudnovato je koliko se stanje stvari promenilo od vremena kada sam delila detinje maštarije s Konradovim likom: danas na celoj površini planete nema nijednog kvadratnog milimetra koji je ostao neistražen. Dovoljno je pritisnuti jedno dugme kako bi se pred vama ukazale slike i najnepristupačnijih kutaka Zemlje. Preda mnom su se pojavljivali reljefi nepoznatih ulica i kuća, snimljenih putem satelita. Ali čak i više od mogućnosti da svojim očima vidim i najsitnije detalje gradova u koje nikada nisam nogom kročila dirnula me je činjenica da pred sobom otkrijem, čvrsta i gotovo opipljiva, mesta gde sam živela ili koja sam imala prilike da pose tim. Beše to vrtoglava i zadivljujuća igra. Navela bih ime i odmah su ispred mene iskrsavale mutne vode reke La Plata, viđene s rastojanja koje bih sama odabrala. Povlačila sam miša za jedva jedan

centimetar i tako stizala na drugu obalu, pa sam mogla da uočim i obrise naselja malecne kolonije Sacramento, u Urugvaju. I tako, beskrajno mnogo oblasti i mesta: Zlatni most u San Francisku, u Kaliforniji; račvanje reke Čapore, u Goi; groblje Hajgejt, u Londonu; trg Deskalzas, u centru Madrida; ledene doline Sibira ili sasušene ravnice u Etiopiji. Oduševljena, ukucala sam naziv ulice Aršiv, gde živi Nikol, tako da sam ubrzo ugledala drveće koje raste u unutrašnjim dvorištima pariskog kvarta u kom sam se baš tog trenutka i sama nalazila.

Takvo ponašanje je bilo u krajnjem neskladu s mojim karakterom. Nikada nisam krstarila po Mreži bez nekog određenog razloga, nemam ja strpljenja da istražujem po internetu. Ograničavam se na to da ga koristim isključivo da bih pristupila svojoj elektronskoj pošti, ili kako bih brže pronašla neku neophodnu informaciju, ništa više. Ono što sam radila od kada sam živela s Nikol, za mene je bilo novotarija. To sam delimično činila poistovećujući se s njom, ali povrh svega, kako mi se čini, to je imalo veze s apatijom koja me je obuzela otkad sam stigla u Pariz. Možda apatija i nije prava reč koja bi opisala moje raspoloženje. Osećala sam se nekako čudno. Pariz je moj rodni grad, prvenstveno povezan s izvesnim periodima mog detinjstva i puberteta. Od tada, nikada nisam u njemu provodila više od par meseci odjednom. Moj odnos prema ovom gradu se suštinski izmenio nakon smrti mojih roditelja. Ali morala sam jednom da se vratim, predugo sam to izbegavala, tako da sam, završivši projekat u Tokiju, zaključila da je kucnuo čas da ponovo dođem u svoj rodni grad. Isprva sam nameravala da se nastanim u Maraisu, u našoj porodičnoj kući. Nikol se pobrinula za to da me sve dočeka u najboljem redu. Ispred aerodroma sam se smestila u taksi, rastrzana međusobno suprotstavljenim osećanjima. Plašila sam se da bih mogla da zateknem žive tragove prošlosti. Ostavila sam kofere kod ulaza, a sama sam ušla da osmotrim prostorije. Sve je bilo isto onako kako sam i pamtila: slike, nameštaj, lampe, biblioteka, spavaća soba mojih roditelja, mamina

radna soba, moja soba s knjigama i igračkama iz detinjstva... Odsud je izbijao onaj nepogrešivi miris davnih vremena. Ušla sam u dnevnu sobu i s prozora posmatrala kretanje na ulici. Odjednom su me ošamarile slike iz tog nepovratnog doba, čiju težinu nisam mogla više da izdržim, pa sam zaplakala. Pozvala sam Nikol i već kroz pola sata ona je došla da bude uz mene. Rekla mi je da bi najbolje bilo da izvesno vreme boravim u njenom domu i na taj način sačekam da se uzburkane vode postepeno umire, a ja sam drage volje prihvatila njen predlog.

S Nikol je uvek sve delovalo tako lako. Prijateljice smo još od malih nogu i, bez obzira na to što smo sasvim različite, niko me ne poznaje tako dobro kao ona. Za to što se pored nje osećam tako prijatno zaslužna je činjenica da mi ona daje potpunu slobodu, ne mešajući se u moje postupke. U njoj postoji nešto što me istovremeno i zadivljuje i plaši, ta njena sposobnost da pluta u sadašnjosti, opuštena i srećna, kao da je u potpunosti nesvesna svih neizvesnosti koje budućnost donosi. Imajući u vidu stanje mog duha, ona je za mene bila jedino prihvatljivo društvo. Od ostalih prijatelja sam se već bila prilično udaljila. Viđala sam ih, ali nisam s njima mogla da provedem duže vreme. Znala sam da moram strpljivo da čekam, da ću se korak po korak prilagoditi i njima i gradu. Prvi dani su mi iscurili u dokolici. Nisam čak ni čitala; po prvi put u životu, knjige su me zamarale. Dok sam listala dnevne novine, nisam uspevala da odem dalje od prvog pasusa bilo kog članka, bez obzira na to što me je tema možda zanimala. Ako bih pokušala da odgledam neki film, prekidalah bih ga na polovini. Nisam izlazila u bioskop, ni u pozorište, niti sam obilazila muzeje. Tokom petnaest dana nisam posetila ni jedan jedini restoran. Jedino što sam želela beše da budem sama kod kuće.

Kada mi je dunulo da malo krstarim po internetu, shvatila sam da mi sedenje pred kompjuterskim ekranom pomaže da sredim misli. Zaronila bih u virtuelni prostor ne tražeći ništa određeno, pri čemu sam puštala mozak da seže kud god mu se